



**Силабус**  
навчальної дисципліни  
**Культура академічного письма (I)**  
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма	«Філологія»
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Викладач	Вікторія ЛПІЧ
Кафедра	української мови та славістики, ауд. 205, корпус БДПУ 56
Посилання на сайт	<a href="http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/aleksandrova/">http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/aleksandrova/</a>
Контактний телефон	+38 0992180279
E-mail викладача	lipich2508@gmail.com
Графік консультацій	вівторок, 11.00-12.00, ауд. 205, корпус БДПУ 56

**Обсяг курсу на поточний навчальний рік:**

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
4 / 120 год.	очна (денна)	16 год.	16 год.	98 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	4 год.	2 год.	114 год.	

**Семестр:** осінній

**Мова навчання:** українська

**Ключові слова:** академічна доброчесність, науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне, інтелектуальний продукт, інтелектуальна власність, мовні засоби.

**Метою курсу** є оволодіння студентами ключових компетентностей академічної грамотності, що дозволяють критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт, презентувати результати академічної діяльності та ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації.

**Предметом** навчальної дисципліни є основи академічного письма.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:** основні ознаки, жанри та специфічні мовні засоби наукового стилю української мови; правила логічної, структурно-композиційної організації академічного тексту; форми і функції академічної комунікації, основні принципи академічної доброчесності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:** обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника; взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

**Компетентності та програмні результати навчання:**

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<b>ІК.</b> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій	<b>ПРН 1.</b> Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення. <b>ПРН 2.</b> Упевнено володіти державною та іноземною

<p>та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p><b>ЗК 1.</b> Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p><b>ЗК 2.</b> Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p><b>ЗК 4.</b> Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p><b>ЗК 7.</b> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p><b>ЗК 8.</b> Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p><b>СК 1.</b> Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p><b>СК 6.</b> Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p>	<p>мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.</p> <p><b>ПРН 4.</b> Оцінювати й критично аналізувати соціально-особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p><b>ПРН 5.</b> Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p><b>ПРН 9.</b> Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p><b>ПРН 10.</b> Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p><b>ПРН 11.</b> Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p><b>ПРН 12.</b> Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p><b>ПРН 13.</b> Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p><b>ПРН 14.</b> Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p><b>ПРН 15.</b> Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p><b>ПРН 16.</b> Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.</p>
--	---

### **Зміст курсу:**

**Тема 1. Академічне письмо: комплекс ключових компетенцій.** Поняття про академічну грамотність та академічне письмо. Цілі і завдання наукової комунікації.

### **Тема 2. Науковий стиль української мови: основні ознаки та специфічні мовні засоби.**

Науковий стиль як складник стилістичної системи української мови. Ознаки наукового стилю. Мовні особливості наукового стилю. Лексичні норми наукового тексту. Особливості використання академічної і професійної лексики. Морфологія наукового мовлення: потенціал граматичних та словотвірних засобів. Синтаксичні особливості академічного тексту. Різновиди наукового стилю. Лексикографічна компетентність.

### **Тема 3. Академічний текст. Загальні питання організації і викладення думки.**

Академічний текст. Мета комунікації. Логічний порядок і аргументація в академічному тексті. Структурно-композиційна організація академічного тексту.

#### **Тема 4. Жанри академічних текстів.**

Первинні і вторинні наукові жанри. Академічне аргументоване есе як первинний науковий жанр. Основні моделі академічного есе та композиційні вимоги до нього. Елементарна та базова моделі академічного тексту. Особливості підготовки академічного тексту. Анотація і резюме тексту. Наукова стаття. Курсова робота. Вторинні наукові жанри. Рецензія. Відгук. Реферат. Тези.

#### **Тема 5. Усна академічна комунікація.**

Функції наукової комунікації. Форми наукової комунікації. Функції Інтернет-комунікації у сфері науки. Технології презентації результатів наукової роботи. Загальні вимоги до змісту, оформлення та застосування мультимедійних презентацій. Жанри усної академічної комунікації.

#### **Тема 6. Жанри професійної самопрезентації. Резюме. Мотиваційний лист**

#### **Тема 7. Основи академічної доброчесності.**

Інформаційно-цифрові компетентності. Цінності академічної доброчесності (АД). Правове забезпечення АД. АД в університетах світу. Забезпечення АД в Бердянському державному педагогічному університеті. Інтелектуальна власність та об'єкти авторського права в освіті та науці. Охорона авторського права і суміжних прав. Право інтелектуальної власності в цифровому середовищі. Ліцензії Creative Commons.

#### **Тема 8. Плагіат та його різновиди. Запобігання плагіату.**

Академічний плагіат та його різновиди. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Цитування. Перефразування. Узагальнення. Загальні правила оформлення посилань в освітніх та наукових роботах. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

#### **Тема 9. Укладання бібліографії. Бібліографічні менеджери.**

Укладання бібліографії в дослідницьких роботах. Міжнародні стилі цитування. Збирання, зберігання, організація, форматування інформації та інтегрування бібліографії у текстові редактори. Бібліографічний менеджер Mendeley.

**Тема 10. Джерела освітньої та наукової інформації.** Основні джерела освітньої та наукової інформації. Поняття відкритого доступу до джерел інформації.

**Тема 11. Мовностилістичні засади редагування академічного тексту.** Редагування дотекстових одиниць (словосполучень і речень крізь призму семантичної валентності (сполучуваності). Вибір нормативних лексико-семантичних та фразеологічних мовних засобів для створення академічного тексту. Різновиди лексико-фразеологічних порушень (невмотивована семантична модифікація лексем; невмотивоване багатослів'я; невмотивований плеоназм; невмотивована тавтологія; невмотивована синонімія; невмотивована паронімія; невмотивована міжмовна омонімія; невмотивоване калькування лексем; невмотивовані запозичення; невмотивована семантична модифікація фразем; невмотивоване калькування фразем і т. ін.).

#### **Тема 12. Граматичні мовні засоби в академічному тексті.**

Редагування дотекстових одиниць (словосполучень і речень) крізь призму граматичної валентності (сполучуваності). Вибір нормативних граматичних форм для створення академічного тексту. Різновиди граматичних порушень. Морфологічні варіанти. Словотворчі та відмінкові особливості. Дієслівне та приєдникове керування. Активні й пасивні дієприкметники. Вибір синтаксичної побудови. Порядок слів. Однорідні члени речення. Дієприслівникові звороти. Вставні та вставлені конструкції.

#### **Тема 13. Редагування текстових одиниць.**

Складне синтаксичне ціле. Засоби зв'язку між компонентами ССЦ. Співвідношення ССЦ та абзацу. Типові недоліки в побудові ССЦ (багатослів'я, неповнота, різна модальність, недоцільна інверсія і т. ін.). Усунення пунктуаційних недоліків.

#### **Тема 14. Академічне есе як один із жанрів академічного письма.**

Жанрові особливості й різновиди академічного есе. Етапи організації процесу академічного письма (написання есе). Способи організації академічного есе. Структура академічного есе. Рекомендації щодо підготовки й написання академічного есе: критерії оцінювання.

**Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):** від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

**Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:** персональний комп'ютер, проектор, екран/інтерактивна дошка.

**Система оцінювання та вимоги:** оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час поточного контролю та підсумкового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

**Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах**

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	<b>100</b>
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

**Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю**

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Лекційне заняття 1	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 4			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 5				1	1	1	1
Лекційне заняття 6					1	1	1
Лекційне заняття 7						1	1
Лекційне заняття 8							1
Всього	2	3	4	5	6	7	8
Практичне заняття 1	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 2	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 3	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 4	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 5	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 6	2	3	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 7	2	2	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 8	2	1					

Всього	16	21	25	27	33	38	42
Разом максимальна кількість набраних балів	18	24	29	32	39	45	50

**Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю**

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

**Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

**Список рекомендованих джерел:**

**Основні**

1. Академическое письмо. От исследования к тексту : учеб. практикум / Ю. М. Кувшинская, Н. А. Зевахина, Я. Э. Ахапкина, Е. И. Гордиенко ; под ред. Ю. М. Кувшинской. Москва : Изд-во Юрайт, 2019. 284 с.
2. Владимирова Т. Л. Язык и стиль научного текста : учеб. пособ. Томск : Изд-во Томского политехн. ун-та, 2010. 80 с.
3. Городнова А. А. От эссе и реферата к курсовой, от выпускной квалификационной работы к диссертации : учеб.-метод. пособ. 2-е изд., перераб. и доп. Нижний Новгород : НИУ РАНХиГС, 2012. 160 с.
4. Дипломні роботи : від бакалавра до магістра. Вінниця : РВВ ВДПУ, 2012. 154 с.
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Слово, 2009. 240 с.
6. Леута О. І., Гончаров В. І. Магістерське мовознавче наукове дослідження : методика, методи, написання, оформлення, захист : навч. посіб. для магістрів-філологів. Київ : Вид-во Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2005. 68 с.
7. Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навч. посіб. Тернопіль : підручники і посібники, 2011. 272 с.

8. Михайлова О. Г., Сидоренко А. А., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення : лексичні та граматичні особливості : навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
9. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.

#### **Додаткові**

1. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Ботвина. – К. : АртЕк, 1998. – 192 с.
2. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови [Текст] : навч. посіб. з алгоритмічними приписами / Г. С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2009. – 392 с.
3. Академічна доброчесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред.: Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 231 с. URL: [http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc\\_id=638531](http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=638531) (дата звернення: 05.04.2019).
4. Гур'янова В. Г., Ониксимова Л. Т., Поберій Н. В. Довідник з академічної доброчесності. Суми, Сумський державний університет, 2018. 24 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/71531> (дата звернення: 05.04.2019).
5. Колоїз Ж. В., Остроушко О. А. Студентська наукова робота з української мови : навч. посіб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2016. 162 с.
6. Колоїз Ж. В., Остроушко О. А. Студентська наукова робота з української мови : навч. посіб. 2-е вид., доповн. і перероб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 207 с.
7. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобой-нікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».
8. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с. – Режим доступу: <https://www.academia.edu/31920572/>

#### **Інформаційні ресурси**

1. Академічна доброчесність : проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих учених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnicтво/monografii/Monografiya\\_young\\_scientist.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnicтво/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf)
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ ; Таксон, 2016. 234 с. URL : [http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist\\_osnova\\_rozvitk\\_Univers.pdf](http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf)
3. Бузульская Е. В. Когнитивно-ориентированный подход к формированию умений написания академического эссе. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/kognitivno-orientirovannyy-podhod-kformirovaniyu-umeniy-napisaniya-akademicheskogo-esse>
4. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / автори-уклад.: Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова. Київ : УБА, 2016. URL : [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10872/Chukanova\\_Navchannia\\_studentiv\\_akademichnii\\_dobrochesnosti\\_u\\_bibliotetsi\\_VN\\_Z.pdf?sequence=1](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10872/Chukanova_Navchannia_studentiv_akademichnii_dobrochesnosti_u_bibliotetsi_VN_Z.pdf?sequence=1)
5. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. URL : <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2019/3/28/marta.pdf>
6. Семенов О. Академічне письмо : лінгвокультурологічний підхід. URL : <http://academ-write.tilda.ws/>
7. Що потрібно знати про плагіат : посіб. з академічної грамотності та етики для «чайників». URL : [http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ\\_cult/ books\\_ac-gr.pdf](http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/ books_ac-gr.pdf)